

BEHOUDEN & BEWAREN

nieuwsbrief

nummer 31– augustus 2021

STICHTING DORPSBEHOUD
HARDINXVELD-GIESSENDAM

HET BEHOUDEN WAARD

Wie (deze zomer) op vakantie gaat, zal het beamen: ‘in den vreemde’ kijk je vaak heel anders. Je kijkt met een frisse, onbevangen blik naar natuur en cultuur. Daar vallen allerlei dingen op waar je thuis nauwelijks oog voor hebt. Die niet meer opvallen, omdat je er gewend, gewoon aan bent. Dus vind je ze ook gewoon. Toch is het maar de vraag of ze dat ook zijn. Kijken is wat anders dan zien. De naam van een vaste rubriek in onze nieuwsbrief, maar hoe waar! Daarom een zomer-nieuwsbrief waarin we dat willen benadrukken. Met tips voor recreatie in een omgeving die zo vertrouwd, gewoon is, maar toch ook zo bijzonder. Het behouden waard!

Liesbeth Leenman

(Toeristisch) informatiebord in Hardinxveld-Giessendam aan de Giessenzoom. Zie en kijk!

MET NAME

HUIZE 'T BOSCH

Echt opvallen doet het niet, het naambordje op 'Huize 't Bosch'. Het huis zelf, Binnendams 68, valt meer op vanwege zijn witte kleur en opvallende portiek met beeldpilaar. Die pilaar is een werk van de bekende kunstenaar Aart van Bennekum, die er gewoond heeft. Die valt meer op dan het kleine bordje boven de voordeur.

Bovendien lijkt het een wat misplaatste naam in de omgeving. Bosrijk zou je die niet direct willen noemen. Toch, nog niet heel lang geleden, stond een paar honderd meter achter het huis, een klein bosje van populieren. Daarin verscholen een gebouwtje van de waterzuivering. Een lommerrijk plekje, maar een bos...? Zouden hier ooit meer bomen gestaan hebben? Wie het weet mag het zeggen!

Onopvallend en moeilijk te lezen, maar het staat er toch echt: Huize't Bosch.

KIJKEN IS WAT ANDERS DAN ZIEN

DE KLEUR BENTHEIMER

Kleur is een ongrijpbaar iets. Het wordt beïnvloed door een veelheid aan factoren, zoals licht, ondergrond enz. Anderzijds beïnvloedt kleur de mens. De waarneming van iets wordt letterlijk gekleurd. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor kleuren die op huizen gebruikt worden, m.n. op deuren en kozijnen. Het maakt bijvoorbeeld nogal verschil of een kozijn paars of wit is. Het gebruik van kleur geeft ook een bepaald tijdbeeld aan, het typeert een periode van de tijd. Zo zie je dat in de 17^e eeuw dat de kleurkeuze nog beperkt was; tegenwoordig zijn alle kleuren mogelijk.

Een kleur die al eeuwen in zwang is, is zogenaamde Bentheimer. Deze kleur is afgeleid van de Bentheimer zandsteen die in Duitsland wordt gedolven. Het is een mooie geelachtig witte steen die donker verweert. Het werd aanvankelijk gebruikt bij gebouwen van status. In de middeleeuwen werden veel kruisvensters o.a. van deze steen gemaakt in plaats van van hout. In die tijd was het gewoon natuursteen te schilderen. Zo werd Bentheimer steen geschilderd in een Bentheimer kleur. In navolging daarvan schilderde men houten kozijnen ook vaak in die kleur.

Men probeerde dus bewust de houten kozijnen te schilderen in de kleur van de duurdere Bentheimer zandsteen. Dat oogde chiquer! In de loop der eeuwen veranderde de kleur van Bentheimer van overwegend okerachtig in een zacht, wat grijsig geel.

Tegenwoordig zijn de kozijnen zo licht van kleur dat dit niet meer Bentheimer genoemd mag worden maar eerder grauwwit, roomwit of gebroken wit.

Voorbeelden van Bentheimer in ons dorp, o.a. bij Museum De Koperen Knop.

Zomergasten

Wonen zonder vergunning: de oeverwaluw heeft zich ongevraagd in De Blauwe Zoom gevestigd. Terwijl de procedures voor woningniewbouw in volle gang zijn, zijn er honderden exemplaren neergestreken in de nieuwe wijk waar ze met hun korte en fragiele pootjes nestgangen hebben gegraven in steile wanden op het nog braakliggend terrein. De oeverwaluw (*riparia riparia*) is een beschermde zangvogel, die in de winter in Midden-Afrika leeft, en is veelal te vinden in open vlakten omringd met zoetwater. De vogel voedt zich met insecten en is te herkennen aan een bruine kleur met witte keel en buik. Wat verder kenmerkend is de gevorkte staart. Het broedseizoen van de koloniebroeder is mei-juni. Per nest leggen ze ongeveer vijf eieren. De nestgangen kunnen tot wel anderhalve meter, in horizontale richting, diep zijn. Na de zomer zullen de trekvogels weer afzakken naar het warme Afrikaanse continent.

David Korevaar

Vakantie-accomodaties in De Blauwe Zoom

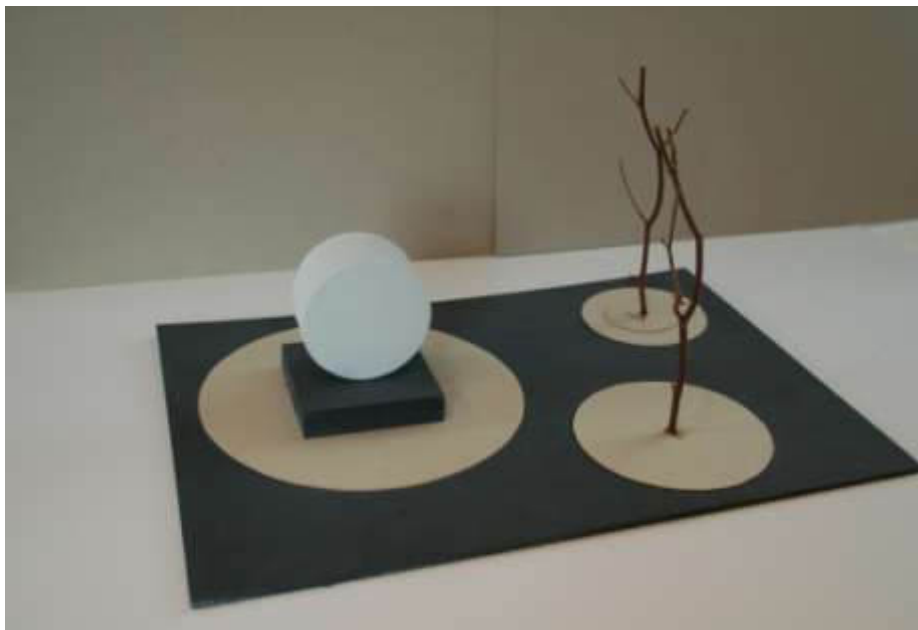
MARITIEM MONUMENT

Aan de Rivierdijk kunnen de sporen uit het verleden je niet licht ontgaan. Het roemruchte verleden van Hardinxveld in de scheepsbouw. Gaande van Beneden- naar Boven-Hardinxveld kom je diverse scheepswerven tegen, actief in nieuwbouw of reparatie.

Een vorm van industrie die ons dorp groot gemaakt heeft. Duidelijke invloed erop had en heeft.

Om dat verleden niet te vergeten, is Stichting Dorpsbehoud al enige tijd bezig met het realiseren van een Maritiem Monument, dat zijn plek moet krijgen tussen de twee kernen in. Uiteraard met zicht op de rivier. Het wordt gevormd door het contragewicht van een hijskraan; iets wat steeds spaarzamer te zien is en daardoor het behouden waard.

Nu maar hopen op een (voor)spoedige financiering, zodat een en ander binnenkort gerealiseerd kan worden!

Maquette van het te realiseren Maritiem Monument

HET GROENE DORP

NEDERLANDERS MOETEN AF VAN HET NETHEIDSSYNDROOM IN DE TUIN.

Tuinen in Nederland hebben naast te veel tegels ook te weinig wilde natuur met inheemse plantensoorten. De bodem en de levensgemeenschap rond planten moeten gekoesterd worden. Veel mensen hebben niet door dat ze de natuur verarmen door in hun eigen tuin bijvoorbeeld alleen nog maar exotische planten te potten. Die dragen minder bij aan biodiversiteit van andere soorten, zoals insecten, dan inheemse planten.

Biodiversiteit begint in de bodem. Er leven duizenden soorten schimmels, bacteriën en kleine beestjes die de bodem gezond houden. Iedere inheemse plant is geëvolueerd met een hele levensgemeenschap die afhankelijk is van die plantensoort. Als je dan exotische of veredelde planten de tuin in haalt, bijvoorbeeld omdat die mooie bloemen hebben, is dat een verarming van de biodiversiteit

Belangrijke tips voor biodiversiteit in je tuin of op je balkon:

1. Biodiversiteit is vaak een lokale aangelegenheid: veel Nederlandse bijen, vlinders en andere insectensoorten zijn afhankelijk van Nederlandse planten. Zaai daarom vooral inheemse planten en bloemen, hier en daar gemixt met jouw favoriete exotische(re)planten.
2. Maak van al je tuinafval en gft een composthoop: de compost kun je gebruiken om je tuin te bemesten en de hoop zelf is een mooi thuis voor bijvoorbeeld egels en hommels.

3. Er zijn steeds minder plekken waar bijen en andere insecten kunnen overwinteren, schuilen of eitjes leggen. In een goed gebouwd insectenhotel bied je een veilige plaats voor hun eitjes.

4. 's Nachts je tuin verlichten verstoort het ritme van dieren zoals vogels, vleermuizen en nachtvlinders. Dieren die 's nachts slapen hebben er ook last van. Doe dus het licht uit in je tuin of op je balkon of gebruik lampen die aanspringen bij beweging.

5. Een netjes aangeharkte tuin is niet bepaald een biodiverse tuin. Stop daarom met harken: de blaadjes vormen een laagje op de bodem waar dieren en planten voedsel uit halen en die ervoor zorgen dat je tuin beter water vasthoudt. Zo hoef je ook nog eens minder te sproeien.

(bron: Nu.nl)

Inheemse plantensoorten fleuren de tuin en omgeving op

DE BOOM, BASIS VOOR HET LEVEN

Ons dorp is nagenoeg hekkensluis op de lijst van het aantal aanwezige bomen per gemeente. Dit is een mooie gelegenheid om dat dieptepunt om te buigen. Wie kan er tegenstander zijn van de aanwezigheid van bomen? Bomen absorberen koolstofdioxide, produceren zuurstof, helpen het riool ontlasten, een redelijk percentage van een bui wordt door het bladerdek opgevangen en verdampt direct weer, leveren voedsel voor insecten, bieden plaats aan vogelnesten en, niet onbelangrijk, geven rust aan de mens en sieren het landschap. Sommige mensen ervaren vallend blad als hinderlijk, wat als een nadeel mag worden gezien. Men kan de bladeren opruimen maar zie het als gratis compost. Bomen bestaan voor vijftig procent uit water – absorberen grondwater – en geven verkoeling in hun directe omgeving. In een ‘betonnen’ stad kan de buitentemperatuur zomaar vier tot zeven graden hoger liggen op een zomerse dag. Verder heeft onderzoek uitgewezen dat de gezondheidskosten in een ‘groene’ buurt per bewoner significant lager zijn dan in een doorsnee omgeving. Natuurminister Carola Schouten en de provincies hebben een afspraak gemaakt voor het planten, in de komende tien jaar, van honderd miljoen bomen in Nederland. We kunnen in ons dorp dus de spade in de grond steken!

David Korevaar

Welke boom kiezen we in onze tuin?

VOORBEELDEN VAN TOERISME

IN HARDINXVELD-GIESSENDAM

Thuis vakantie vieren dit jaar? Kijk hier voor tips!

- Museum De Koperen Knop, het cultureel en historisch centrum voor de Alblasserwaard, richt zich niet alleen op publiek uit Hardinxveld-Giessendam en de regio, maar ontvangt ook veel toeristische bezoekers van elders. Deze zomer: de expositie 'Techniek voor jongens en meisjes'. Ook is er een speciaal zomer-detectivespel voor kinderen t/m 12 jaar. Aan te bevelen!
- Het museum heeft voor groepen speciale arrangementen, waarbij een museumbezoek wordt gecombineerd met een bezoek aan andere locaties in de streek.
- Stichting Dorpsbehoud Hardinxveld-Giessendam heeft drie wandel- en fietsroutes ontwikkeld en beschikbaar. Voor elk dorpsdeel één, die ook aansluitend kunnen worden gebruikt.
- De ANWB Lek- en Lingeroute loopt door Hardinxveld-Giessendam (routebebording is intussen vervangen door digitale route).
- De Koperen Knop heeft vijf gratis wandelroutes in de omgeving van het museum.
- De vindplaats van de oudst begraven vrouw van Nederland bevindt zich in de gemeente (Polderweg). In het museum is een paviljoen met een reconstructie.
- De ligging van de gemeente aan de A15 en de Merwedelingelijn maakt het dorp aantrekkelijk voor de toeristen om vanuit hier de streek in te trekken en voor het parkeren gebruik te maken van de aantrekkelijke parkeervoorzieningen.
- Het Pelgrimspad (lange afstandswandelpad Amsterdam-Visee) loopt door Hardinxveld-Giessendam.
- Een folderservicepost van de VVV bevindt zich in Museum De Koperen Knop.
- Voor het watertoerisme is de sluis in de rijksweg en de Damsluis de enige mogelijkheid voor schepen om zonder verdere problemen in de Alblasserwaard te komen. Nabij supermarkt Dirk zijn aanlegvoorzieningen om proviand in te kopen.
- De gemeentehaven en de trailerhelling zijn aantrekkelijke voorzieningen voor kort verblijvende recreanten.
- Er zijn verschillende jachthavens met kortverblijfsmogelijkheden.
- Het Kanaal van Steenenhoek is een toeristisch aantrekkelijk water.
- De Avelingen vormt een aantrekkelijk natuurgebied voor wandelaars en beschikt ook over locaties voor tenten voor nachtverblijf.
- De gemeente kent veel vismogelijkheden.
- Er zijn diverse overnachtings- en bed & breakfast-mogelijkheden in de directe omgeving, zoals 'Spoor 1880', Damstraat 1.
- Hardinxveld-Giessendam vormt het overgangsgebied van de aaneengesloten dijkbebouwing in het westen naar de meer open bebouwing in het oosten.
- Informatiebordjes op monumentale en markante gebouwen, aangebracht door de Stichting Dorpsbehoud Hardinxveld-Giessendam.
- De directeur van De Koperen Knop is bestuurslid van de Natuurvereniging Den Hâneker en als lid van de betreffende werkgroep ambassadeur voor het plattelandstoerisme in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.
- Diverse wandelmogelijkheden in de polder, via middeleeuwse tiendwegen.
- Natuurspeeltuin aan de Sluisweg.
- Diverse theetuinen, waaronder Theetuin 'De Knop'.
- Verscheidene restaurants.
- Met regelmaat zijn er exposities en open ateliers, die aantrekkingskracht hebben op het toerisme.
- Vanaf 22 april 2017 is er een vaarrouthenetwerk, waarin ook Hardinxveld-Giessendam is opgenomen (is gekoppeld aan B&B's, campings en bezoekboerderijen en musea in de regio).
- Elk jaar vindt het 3 of 4 daagse fiets- en wandelevenement Stap & Trap plaats, wat ook Hardinxveld-Giessendam aan doet.
- Aanlegsteiger van de veerverbinding met Werkendam en Gorinchem.

EEN OMMETJE

Rondje De Donk, Brandwijk

Lengte: 3,5 km.

Start: aan de Donkseweg nabij De Donk

Ondergrond: verhard.

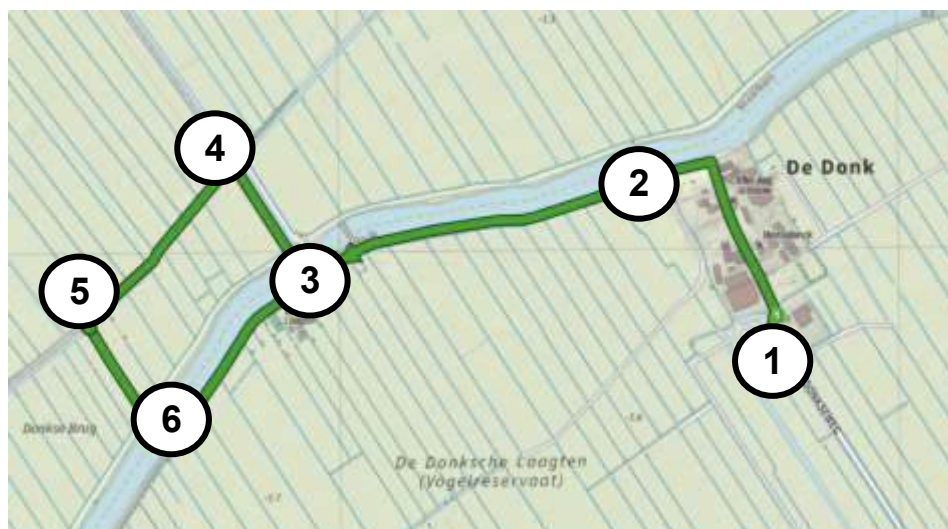
Vanaf ons beginpunt [1] gaan we met de weg omhoog richting het buurtschap De Donk.

Een handvol boerderijen, gelegen op een zandduin, een donk, van 4,7 meter hoog. In de Alblasserwaard komen meer van die rivierduinen voor die ontstaan zijn door de harde wind tijdens de laatste ijstijd. Een donk is altijd een heuvel die zich duidelijk aftekent tegenover een lager gelegen gebied en heel vaak een bewoonde plek. Tot aan de Reformatie bevond zich op deze heuvel zelfs een klooster van de Cisterciënzer zusters.

Vroeger een veilige plek bij hoog water, tegenwoordig vooral een eiland van rustig wonen met een prachtig uitzicht. Bij het einde van de bebouwing [2] stuiten we op het Grootte-of Achterwaterschap, een prachtig water, omzoomd door een fraaie rietkraag. We lopen met het pad mee naar links en genieten van al het moois wat hier te zien is. Links ligt vogelweidegebied 'De Donkse Laagte', waar, afhankelijk van het seizoen, een diversiteit aan weidevogels te zien is. M.n. in de wintermaanden zien we hier heel veel wilde ganzen, die hier dagelijks vanuit de verre omtrek heen vliegen om te fourageren. Met de eerste brug (Nieuwe Donkse Brug) die we tegenkomen steken we het water over [3], en lopen naar het noorden. Na een tweehonderd meter slaan we linksaf [4] en volgen het fietspad dat tussen twee rijen knotwilgen voert. Na vierhonderd meter slaan we een wegje naar links in, ook tussen knotwilgen gelegen [5]. Aan de linkerhand zien we hooiland waar heel veel soorten planten floreren, met een bonte kleurenpracht. Weldra komen we bij een volgende houten brug (Donkse Brug) over het water en komen aan de overkant aan. Daar slaan we linksaf [6].

Rechts zien we nog een idyllisch oud boerderijtje met daarnaast een klein natuurkampeerterrintje. Een heerlijk rustige plek om te bivakkeren! Bij de Nieuwe Donkse Brug [3] gaan we rechtdoor, weer richting De Donk. Dan nog één keer rechtsaf [2] en vervolgens lopen we terug naar ons startpunt [1].

Rechts zien we nog een idyllisch oud boerderijtje met daarnaast een klein natuurkampeerterrintje. Een heerlijk rustige plek om te bivakkeren! Bij de Nieuwe Donkse Brug [3] gaan we rechtdoor, weer richting De Donk. Dan nog één keer rechtsaf [2] en vervolgens lopen we terug naar ons startpunt [1].

SEIZOENSPLAATJES

Zomer in en rond ons dorp!

WILT U DE NIEUWSBRIEF OOK GRATIS ONTVANGEN?

STUUR EEN E-MAIL NAAR NIEUWSBRIEF.SDB@GMAIL.COM

COLOFON

Redactie : Liesbeth Leenman
Tekst : Liesbeth Leenman en David Korevaar
Foto's : Liesbeth Leenman
Fotobewerking : Liesbeth Leenman
Tekeningen : Liesbeth Leenman
secretariaat : Kerkweg 72, 3371 AG Hardinxveld-Giessendam

www.dorpsbehoudhg.nl

dorpsbehoudhg@kpnmail.nl